

Satu-Mare, 1926. június 7.

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:

Dr. Markovits Rodion**(független politikai hetilap)**Telefon: 304., szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u. 13. sz.)

Dörrent

egy revolver a párisi uccán és nyomában holtan omlott össze egy ember, aki életében felség jogokat is gyakorolt, élethez és halálhoz való jogokat osztogatott. Inkább utóbbit, inkább a halált osztogatta, ám különös és sötét szenvedélytől üzve nem a hősi vagy hitetlen elmulás, minden áron való áldozatos próféta volt, amint azt csatatéren esetleg megérteném, hanem a kiválasztott népfajt választotta ki arra, hogy válogatott kínzásokkal, a kinhalál szinte elfeledett kísérteteivel gyilkoltassa halomba.

Első pillanatra politikai gyilkosságnak, bosszúnak látszik, a hatvanezer meggyilkolt zsidó vére lázadásának tünik. Ugy hihető, hogy az égre kiáltó bűn terítette le Petljurát, Ukrajna volt kormányzóját, ahogy azonban bűnei lajstromát nézem, sajátságos világosság támad bennem.

Ahogy olvasom bűnei lajstromát, hogy miként hajtott a vízbe, a zsidó polgárok zsoltárokát éneklő ezreit,

ahogy olvasom, miként gyújtotta a zárt istállót zsidó adófizetőkre, zsidó nap-számosokra, zsidó terhes asszonyokra, a szalmatetős faalkotmányt,

ahogy olvasom, hogy egy apa egész vagyonát adta, hogy fiát lövesse főbe, ne kinoztassa tovább,

ahogy olvasom, a rabbint, aki előre megírta, hogy ki legyen ő, aki a felismethetlenségig összedarabolt hulla lesz, mikorára ráakadnak,

ahogy olvasom, s pros-

kurovi zenekart, melynek játéka idejében büntetlenül lehetett mészárolni,

ahogy látom, a tifuszos gyerekeket, kiket hosszú kórházi ingben, mezitláb üzött a havon,

ahogy látom a krisztusi érzésű polgármestert, aki lenyalta a bakó csizmájáról a vért, hogy egy pár szerencsétlent a kinpadtól megmentsen,

ahogy ordít bennem és sikolt ez néhány kép, világosságot érzek: azt mondom, nem volt politikai gyil-

kosság, hogy ezt leterítették és nem volt bosszu sem.

Ez egész más volt.

Mert ez nem volt politikai és ez nem volt gazember.

Ez egyszerűen egy veszett embert volt, egy veszett ember volt, a gyűlölet veszettje és szabadon járt és megmarta az embereket. A gyűlölet veszettje, megmarta az embereket és a gyűlölet veszettségével oltotta be őket és egy ilyen, akit megmarta, visszaadta a halálos marást, a gyűlölet veszettjének. R.

Paál Árpád mandátumát hozza Bukarestből Dr. Barbul prefektus

(Satu-Mare—Szatmár, jun. 6.) Bár a Monitorul Oficialnak, a hivatalos listája nem említi Paál Árpádot és Pap Nicolaet a megválasztott képviselők között, ez még távolról sem jelenti, hogy a névsor végleges. Az ugynevezett optálások még nem történtek meg és csak ezek megtörténte után, mikor már a több helyen megválasztott képviselők nyilatkoztak, hogy melyik mandátumukat tartják, meg lesz a névsor pontosan összeállítható. Garoffli is, Manoilescu is több helyen kerültek be s így bármelyiknek az itteni mandátumról való lemondása, Paál Árpád bejutását eredményezi. A prefektus jelentős közigazdasági és finansziális célú bukaresti útjában, ezt a kérdést is dűlőre juttatja és minden garanciája megvan az itteni magyarságnak arra, hogy Dr. Barbul, a Paál Árpád mandátumával tér vissza Bukarestből.

Sztrájkba léptek Ausztriában a középiskolai tanárok

(Bécs, jun. 5.) Az osztrák középiskolai tanárokat a megélhetésük kényszere, sztrájkba kergette. A mai napon kimondták a sztrájkot, gyűlésükön csak egyetlen szavazat hangzott az indítvány ellen. Bár az oktatásiügyi miniszter, apénzhiányra való hivatkozással, még ez évi kifizetésre szólította fel a tanárokat, azt el nem fogadták, arra való hivatkozással, hogy a pénzhiány nem lehet oka a fizetésemelések megtagadásának akkor, amikor a „Bundes Theater” ez évi deficitje 3 millió sillinggel emelkedett, holott a középiskolai tanárok összes követelésének teljesítése nem kerülne többbe, mint 2 és fél millió sillingbe, tehát egy fél millió sillinggel kevesebbe, mint a Bundes-Theater deficitje. A sztrájkot egész Ausztriában jogosnak tartják és nagy megértéssel fogadják. A tanárok külön memorandummal fordultak a szülőkhez, melyben a kényszerült lépést magyarázzák és indokolják.

Az ügyvédi kamara gyorssegélyt utalt a tisztviselőknek.

(Satu-Mare—Szatmár, jun. 6.) Ismeretes, hogy a helybeli járásbírósnak, azon tisztviselőit, aki hatvanadik életévüket betöltötték, elbocsátották a szolgálatból. Egyelőre még bejárnak hivatalukba, de pótlásuk tekintetében a szükséges intézkedések már megtörténtek. Az elbocsátott tisztviselőket több-kevesebb nyugdíj illeti meg, azonban a bürokratikus formák elintézéséig is, az ügyvédi kamara gyorssegély címén, tízezer lejűt utalt a régi érdemes munkásoknak.

Leszállították az export illetékeket

(București, jun. 4.) Az export illetékek ismételt mérséklése, megtörtént és az új vámtarifák június hetedikétől kezdve érvényesek. Szarvasmarha (ökör, tehén, bika, bivaly, bivalyborjú) illetéke 600 helyett 4000, a sertés kivitelű váma 1000 lejről 600 lejre száll le. A kivitt hus kilogrammja 6 lej helyett 5 lej illeték alá esik.

Érettségizett betörő ügyében nyomoz a rendőrség.

(Satu-Mare—Szatmár, jun. 6.) A carei-mareii (nagykarolyi) Párisi Áruház betörésével gyanúsított Szőke József bűnlajstromát most állítja össze a rendőrség. Az érettségizett betörőt Zonga komiszár fogta el és már sikerült kinyomozni nemcsak a bűntársait, hanem megtalálták egész tömegét az áruknak, melyeket különféle betörései kapcsán elemelt. Az ügy számai a szomszéd nagyobb városokba vezetnek, így az utóbbi időben Baia-Maren — Nagybanán elkövetett efféle bűncselekmények közül is többet rováására írnak.

Szatmárvármegyei Takarékpénztár R.-t. Satu-Mare

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. — Átutalások
ooo a belföld és a külföld minden piacára. ooo

Központára vasútállomás mellett. — Foglalkozik minden-
nemű beraktározási üzlettel, áruüzletek finanszírozásával

Temetésem hat lóval legyen . . .

(Satmar-Szatmár, június 5.) Biciklin érkezett Tibike a kis fűszerüzletbe. Ezuttal nem maradhatott ott segíteni apukának mint máskor, nem volt Tibikének veszteni való ideje.

Az idő haladt és Láng Tibikének, a szatmári Eminescu liceum ötödik osztályos növendékének még fontos dolgai voltak.

Még bucsulevelet kellett írnia, még végrendeletet kellett készítenie és már nem volt veszteni való ideje, hiszen még a délután folyamán meg is kellett hálnia, úgy határozta . . .

Oh, most nem lehetett ott maradnia, nem lehetett segíteni apukának: szardíniát csomagolni, kulcsot is adjál hozzá fiam, bonbont adagolni, bekapni egyet közbe, most az egyszer Tibikének komoly, nagyságos gondjai voltak. Ma délután meg kellett hálnia, ezt nem lehetett elodázni . . .

Az üzletből tehát egyenesen hazabiciklizett Láng Tibike tizenhatéves gimnazista, sebtiben hazabiciklizett, elkészítette a bucsulevet, majd végrendeletet, a két revorverről végrendeletet Tibike, meg a bicikliről természetesen.

A két revorverről, melyek közül az egyiket Sarkadi tanár ur, a másikat pedig Moldován tisztelendő ur kobozott el, nyilván úgy gondolkodott Tibike, hogy a halállal az efféle letétek már nagyvakáció előtt felszabadulnak.

Aztán a bicikliről kellett végrendeletet, természetesen ezt Ferinek hagyta, aztán . . . végül . . . felment a padlásra . . . a kötéllal ment fel a padlásra Tibike . . .

Nem is lehetett, hogy ne sikerüljön. Olyan pontosan, olyan nagyosan, olyan körülményesen csinált Tibike mindent, nem is lehetett hogy ne sikerüljön. Nagyosan, a végrendeletet, a bucsulevet és még azt is, ahogy meghagyta zenés legyen a temetés és olcsó legyen a koporsó. Olyan nagyosan, hogy nem is hinném: egy kis diák végrendeletet itt, egy kis növendék itt bucsulevet, csak a mélyen megszomorodott szülő Láng Lajos és neje szül. Ladányi Erzsébet gyászjelentésében, ahol így van Láng Tibike, itt tér vissza mindig hozzám, hogy egy kis növény és ásvány gyűjtő fiu intézkedett itt, utolsó, nagy tragédiás komolysággal.

Rázza a sírás a Láng Tibike apját az ötödikes koporsója előtt.

Ime komoly lett minden, komoly lett a Tibike sietése, komoly lett a temetés, komoly lett a végrendelet és komoly lett a bucsulevél.

A Tibike bucsulevele és egyben végrendelete:

Kedves Szüleim!

Tessenek megbocsátani, de, nem tudom, hogy mit cselekszem. Véget akarok vetni az életemnek. Mert nehéz ez tanulás és nem bírom tovább hogy én megbukjak, az nem lehet. Mikor én ezeket a sorokat írom már készen vagyok azzal, hogy mit fogok csinálni.

Kívánom, hogy temetésem, hat lóval legyen és ellenben ami a temetéshez szükséges, a koporsó stb. az olcsó legyen. Ha meg tetszenek tudni, hogy mit csináltam, akkor el kell menni az iskolába és meg kell mondani.

A temetésemen legyen ott a katona bandán kívül egy csapat cigány is.

És a temetésen beszéljen a magister Kiss a konviktsból és Uray Jóska VI-ikos diák.

Végrendeletem

Moldován tisztelendő urnál van egy revorverem és Sarkadi tanár urnál ugyancsak egy revorver. Ezeket Lajosnak adom. Ellenben a biciklit Ferinek

Tibi.

1926. Juni 4. d. u. 4 óra

Ez a Tibike bucsulevele és egyben végrendelete és most a szép rendes, jómódu polgári saját házában, rázza a sírás az egész családot, mert ma délután tényleg eljönnek a hat lovak Tibikéért, eljön a katona banda is a csapat cigány is és beszélni fog magister Kiss a konviktsból, valamint beszélni fog Uray Jóska is . . .

Valami furcsa kérdés gyűl egyszerre bennem.

Azt írja Tibike, ötödik osztályos, hogy: „nehéz a tanulás, ezért kell meghalnom . . .”

És már látom az iskolát egy szomorú gyanu keresztútjában, látom lassan átszivárogni a sötét vádat a rendszerről az iskolára, az iskoláról a profeszorokra.

A Tibike osztályfőnökét keresem fel a tanári szobában.

„Groza Ferenc” tanár ur a Tibike osztályfőnöke, lehangoltan de készséggel nyitja ki az osztálykönyvet:

— Gyengécske volt matematikából, azután latinból is, de hát még nincs lezárva, most javita-

nak a fiuk még javíthatott volna.

— Kérem Tanár ur, . . . hogy is mondjam . . . nagyon kézenfekvő az a kérdés . . . szinte kikerülhetetlen . . . a gyerek nem tudott románul

— Mi nem politizálunk . . . azonban . . . hiszen Ön tudja . . . én például a szatmári királyi katolikus főgimnáziumban tanultam . . . meg szoktam magyarázni magyarul is . . . azután a matematika . . .

. . . A halott Tibike, halott kalkulussait nézem az osztálykönyvben, nem fognak már feláradnia konferencián, nem fognak vádolni és nem fognak dicserni, nem fognak harcolni Tibikéért, osztálybizonyítványért . . . Így maradnak már ezek mozdulatlanul, mint Tibike, nem fognak már felelevedni, hogy vidám elégségesekké és viszkető elégtelenekké sorakozzanak . . .

De az osztályfőnök ur tovább beszél:

— És mind ez még nem végleges . . . Nem hinném, hogy ezért . . . Nem bíhetem . . . Olyat hallottam, hogy a biciklijével egyszer elűtött egy öreg asszonyt . . . Emiatt úgy tudom, tárgyalás is volt a törvényszéken. Arra emlékszem, egyszer mulasztott és azzal igazolta magát, hogy egy törvényszéki idézést mutatott

Egy kis gyermek sirdogál az éjben . . .

A ceruzámat hajszál vékonyra hegyeztem, hogy finom, pókháló vékony vonalakat írjon. Lágyan zenedülő, halkán szóló szavakkal hajszál finom vonalakkal szeretném papírra vetni a mult este szomorú hangulatát.

Egy megrázó nagy tragédiát, súlyos, nagy élményt nem lehet finomra hegyezett írónnal leírni: a hajszál betűk ormótlanokká válnak és az öklöbe szorult kéz markáns vonalakat termel.

De az én élményem majdnem reménytelen: egy vékony, síró gyerekhang, enyhe tavaszi éjszaka és néhány csillag az égen . . .

Valahol a város végén áll egy nagy emeletes ház. Modern épület és nem is barátságatlan. Fehérre meszelt fala barátságosan mered a sétálóra — éjszaka van, a fekete betűs felírást nem veszi ki a szemem. Nem is látszik tömeglakásnak.

A szobákban bizonyára apró ágyak állnak, szépen, kétszorb rendezetten a fal mellett és apró ágyakban kis gyermekek alusszák nyugodt álmukat. Elmegyek a ház előtt: késő éjszaka van már és sötét

. . . Lehet, talán megbüntették a gázolás miatt . . . Ennek nézzem a biker megindító hulláját a gázolástól is az Anghelescu féle iskola törvényből is. Szegény Tibike eimulott testecskéje, ne legyen nekünk zászlonk, ne legyen harci bárdunk, maradjon meg kiáltó több szimbolumnak.

Nem nézek utána Profesor ur a gázolásnak.

Nem nézek utána, mert egészen ki akarom kapcsolni a Tibike megindító hulláját a gázolástól is az Anghelescu féle iskola törvényből is. Szegény Tibike eimulott testecskéje, ne legyen nekünk zászlonk, ne legyen harci bárdunk, maradjon meg kiáltó több szimbolumnak.

Nem nézek meg semmit, mert nem ismerhetem el kedves osztálytársak, senkinek azt a jogát hogy ötödikbe a konferencia előtt . . .

Ezt nem lehet okolni fiuk, sem Angeleskuval, sem matematikával. Kedves Születeknek fiuk, ezekért küzdeni kell és vérezni kell és dolgozni kell, de Ti: javítóintézet vagy majális előtt álltok; a fiatláság derűjével és élni-akarásával és feszítő reménységével induljatok, Nektek ezt kell fiuk . . .

Emlékezzetek Tibikére, aki konferencia előtt, amikor még javíthatott volna, emlékezzetek Tibikére, aki nagy vakáció előtt, amikor talán még a revorvereket is visszakaphatta volna, emlékezzetek Tibikére, akinek még biciklije is volt, és mégis . . .

— Roaion —

tét éjjel gubbasztott ott fönns a tárt ablaku szobákban — egyszerűsáka, hallga! — sír valaki odaönm. Egy gyenge kis síró hang hallatszik. egy fájó gyermeki szív síró szava.

— Ma-ma . . .

Egy síró hang tör ki a sötétből. Bolyong a szobában irány nélkül, céltalanul; aztán kibukik a csendes uccára. Nem tudja merre? hová? A kicsi hang segítséget keres, segítséget nem tudni honnan. Enyhülést, vigaszt kell hoznia, de nem tudja az odavezető utat . . .

— Ma-ma . . .

Ott fent, az ágyon könny áztatta párnán egy kicsi gyerekfej nyugszik. És nem érti ezt az éjszakát, az első éjszakát talán családi kör, édesanya nélkül. Miért, miért nem mulik már el ez a szomorú, sötét éjszaka? Hisz ott áll anyuka az ajtó mögött!

Hol van a simogató két keze és mért veszett el egyszerre a sok-sok becéző szó mellőle?

A hang az emeletről jön: a kis gyermek nyugtalanul forgolódik.

— Ma-ma . . .

Megint felröppen a hang, mint sötét galamb és felülemelkedik a háztetőn. Aztán csend. A gyermek

Klein Elek

cégnél
Városi
bér-
palota

Férfi és női szövetek, téli kabátok mélyen leszállított árakban 150 széles, kabátszövetek 220 leítől minden

00

szinben

00

megnyugodott. Tán reménykedik. Talán már elaludt és csendes álmodik a síró ébrenlét boldogító holnapjáról...

De mintha megint felsirna a hangja...

Egyszer évekkkel ezelőtt, kis fiu voltam még akkor — esőztatta kis fecskét találtam a kapualjban. Egy szögletbe gubbasztott és az elröppenő élet pillantásával nézett rám, két kezembe vettem, ráleheltem, melengtettem —, de benn a szobában mégis elrepült kicsi lelke.

A kis gyermek hangját is így a két kezembe kellene fogni. Megsimogatni és megvigasztalni. Így: No, kicsikém, kis gyermekem —

nyugodj meg! Hisz nem bánt senki — nincs semmi baj. — Holnap reggelre minden jól lesz... Sötét van? O, az éj sötéte nem bánt senkit... nézd a sok ragyogó csillagot ott fent... ugy-e szépek!... alszik... no, várj csak, reggelre ott leszel egyet a paplanon...

— Ma-ma...
Hát senki sem törődik veled?
De már fel gyult a villany.

— Na, aludj, kis fiu — nyugodj! Majd megszoknak megjárni. Ha sírsz, felköltözik a többiek! Takarózz be szépen; aludj! Jó éjszakát!

Aztán megint elsötétült minden. Csend lett. Csend.

A kis síró szív elpihent. Jó éjszakát!

— v. i. —

Hol szeretnek az emberek?!

Riport körút a szerelmi buvóhelyeken, a család apák legénylakásán és a pálya tévesztett Római Kossuth-kertben.

(Satu-Mare Szatmár, jun. 6.)
Ilyenkor tavasszal, talán minket is érdekel a szerelem és van abban valami mélyebb vonatkozás is, hogy milyen ma a találkahelyek konjunktúrája. Beszélgettem egy pár benszülöttel és a régi romantikus történetek makulaturáiból, érdekes kép bontakozik ki a ma morálját kutató szemek előtt.

Képzlet és valóság.

Interju-hadjáratom első áldozata egy kedves, diszkrétén öszülő öregúr, aki fiatalos elragadtatással mesél a „Füzes”-ről. A „Füzes” a vasuti hid mentén terül el és földrajzilag igen szimpla terület. Egy pár füzfával tarkított tér ez, amely legfeljebb csak a közeledő hullámok előtt nyújt ideiglenes menedéket. Itt sohasem csíráztak komoly, problematikus szerelmek; de a vendiákok, akik valaha ide menekültek olcsó és futó örömekre, élénken emlékeznek még a »Füzes«-re. Kis szolgáló lányok jártak ide, akik valamelyik szorgos aratáson, régen learatták szerelmük első szépségeit és akik kicsattanó életkedvvel ölelték a szegénylős diákokat.

A vendiákok azóta régen leviszgáztak, a kis parasztlányok rég öreg asszonyok lettek és a füzes lombosodó fáiból valahol szatyrokot gyártanak.

A mai gazdaasszony talán éppen abból a füzfából gyártott cekkel vesz élelmet a családjának, amelynek türelmes kér-

gére valamikor nevének kezdőbetűit véste egy Peőfit magoló kisdíák.

De mineennél jellemzőbb, ahogy az öregur mondja: — A strandra mentem a minap. Az utba eső »Füzes«-nél eszembe jutott, hogy milyen csodás izgalom is volt akkor egy térdig fellebbenő női szoknya. — A strandon pedig, alig öltözött nők fürdenek és valahogy nagyon túlhaladott álomás lett a vasuti sín mentén elterülő kis Füzes. Megállóhely volt valamikor a Füzes, végállomás, most csak afféle bakterház...

Lakadalom után.

Ellátogattam egy szálloda szerű, kis bérházba, mely a romantikus korszak idején sok bohó és gálans történet színhelye volt. — A tavaszról sutogó szavak hallatszanak és én felcsigázott érdeklődéssel kezdősködöm a Menyország portásánál. Mikor megtudja, hogy újságíró vagyok kárörvendően mosolyog és cinikusan világosít fel.

— Ide kérem külön családot járnak, akiknek új keret kell a sablonos képhez. Fiatal szerelmeseket hónapok óta nem látott a szálloda. Öregedő házastársak járnak ide, jól érzik itt magukat, egész megfiatalodnak itten, a fiatalágukat keresik itt, meg is találják néha... Legálábbis a fiatalság hangulatát... Ilyenformán magyarázza, a portás — háztulajdonos — főpincér — szobaasszony bácsi.

Furcsa érzéssel jöttem el a

hazug romantikával felcitrázott paradicsomból. Magam elé képzeltem a jövő század nagymamáit, akik a jól sikerült ezüstlakodalom után randevura mennek a nagypapával...

A szatmári mamákhoz

Még egy nagy multital dicsekedő buvóhely van Szatmáron: a Római-Kossuth-kert. A modern kutatót azonban, egészen barátságtalan színhely fogadja. Valahogy felelevenednek a háborus fantáziák és Mohács tatár pusztította vidékére gondol a tulpreciz szemlélő.

Itt is elhagyott a tájék, csak a teniszpályák közelében érezni némileg az aranyifjúság létezését. Egy pár ambiciózus ifjú teniszversenyre treningel, egy-némely kissé molett hölgy karcusági elgondolásokkal püföli a ruganyos lapdát; de valahogy senkisésem vesz tudomást a tavaszról, — arról, hogy a teniszpályán túl csodás pazarsággal, új életbe virágozott a felujjongó Május...

A kopár csoportok és őszidőktől ittelejtett sárga falevelek a francia gyarmatokra emlékeztetnek. A francia gyarmatokra, azokra a szigetekre, ahová évezredek át hordták a madarak névjegyeiket és ahol az állam fegyencekkel gyűjti a guánót.

Idővel, talán nekünk is lesz itt egy ilyen értékes guánó telepünk, idővel, gondolom, halatlant értéket jelenthetnek még az itt halmozódó guánó tömbök... azonban mégis... a szerelem nevében... az ifjúság nevében kérem... kérem a leánytulajdonos anyákat: alakítsák meg a »Lányosmamák Kert-újjaépítő Szövetkezetét«, mert mégis csak szomorú, hogy május van, Római-kert és fiatalok vannak és sehol sem szeretnek az emberek, csak a guánó telepünk izmosul...

Kertész Imre.

Női és férfi szövet-
ujdonságok leg-
olcsóbban

MAX-nál

Piața Brătianu No. 9.

Elsőrendű mérték utáni szabóság ! ! ! !
Guttman-féle géposztályozók ! !
Szántó és Komló utódánál,
Schäffer Dezsőnél Satu-Mare
o o o a színházzal szemben. o o o

HIREK

Hamupipőke... Hát most el kellene mondani, hogy bájos gyereksereg a színpadon, drága kis pofák a nézőtérben, szombat délután a városi színházban, nagy ballet-pantomim, szerette Barna Ármin, betanította Barnáné Zeller Erzsébet, meg, hogy a Dénes Kató, meg a Spitz Klára, meg a Bakcsy Bözsi, meg a Ragályi Lily, meg anyja szelleme Troknya Mancsi, hercegnő Roóz Margitka, herceg Pilhofer Osz, meg a többi apróságok. Kiknek névsora Dénes Annával kezdődik egész Barna Zsuzsiig, milyen nagyszerűek voltak, milyen elragadóak, mennyi virágot kaptak, hogy tapsolják őket, milyen jól esik az ilyet látni. Másor is el fogok menni, nagyon jól mulattam gyerekek, kiválóan éreztem magam a Hamupipőke előadásán. Derék munkát végzett a szimpatikus Barna házaspár.

Kulturnapot rendezett a cionista zsidóság ma, e pillanatban még peregnék a hatalmas program értékes számai. Délelőtt az Uránia moziban beszéltek szuffolt teremben, lelkes hallgatóság előtt: Giszkalay János és dr. Kohn Hillel, azután Kovács Jolán és Iboya nagyszerű zene-számaival folytatódott a műsor. Délután a Kereskedő Ifjak Körében, dr. Fischer József beszéde nyitja meg a matiné, melynek végzetével társas vacsora várja a kitűnő vendégeket, a zsidóság ügyének harcosait és a lelkes vendéglátókat.

ROSENFELD MIKSA

textil nagy
áruházában
nincs vámem-
lés nincs va-
lutadrágu-
lás, mert

szőnyegeket
szöveteket
és vásznakat

nagy
készletünk
folytán továbbra is
rég olcsó árain-
kon árusítjuk

Legjobb árak!
Legnagyobb választék!
Legolcsóbb árak!

Alapítva 1877.

Gyermekruhák

nagy választékban
a legszebb kivitel-
ben, valamint fér-
firuhák, felöltők és
gummiraglánok ! !

A Hétfői Friss Ujság

IRODALMI KALAUZA

A „Hétfői Friss Ujság” szerkesztősége elhatározta, hogy kulturális célkitűzései keretében, nemcsak megrendezi a közel jövőben a „Strand Szépe” és „Szamos Tündére” versenyt, hanem évenként legalább egyszer, úgynevezett *Irodalmi Kalauzt* rendszerez. Fontosnak tartjuk, hogy a m. t. közönség, azt az egy könyvet, melyet évenként feltétlenül elolvas, megfelelő irányítás mellett válassza és ezért máris itt adjuk Erdős Renée Bárány Hercfeld Clarisse című regényének, továbbá Erdős Renée regényének, a Bárány Hercfeld Clarisse-nak méltatását. Minthogy tudományos-kritikai munkaközlőnk van szó, természetesen, hogy forrásműveket használunk. Így ez alkalommal első cikkünket a Székely Naplóból vágjuk, mely viszont a Temesvári Hírlapból merített, második cikkünk a Pesti Futárból, Nádas Sándor kitűnő hetilapjából lopjuk. (A kettős, sőt hármas forrásművek közül, kizárólag a Székely Naplót és a Temesvári Hírlapot adhatja kölcsön a szerkesztőség.)

* A legolvasottabb modern magyar szépirodalom ma körülbelül — az Erdős Renée. Nem érdektelen ezért a balladikus biográfia, melyet Balassa József ad a Frascatiban nemrég újra férjhez ment írásművésznőről a Temesvári Hírlapban. Ő — ahogy alkalmi méltatója írja — nem a nyugodt írásművészek közül való... »Csodálatos élet az övé. A rabinusok unokájából katolikus költőnő lesz, majd romantikus regényíró, a kis győri lányból olasz asszony. 1897-ben jelent meg első verskötetje, husz esztendőskorában és még csak három évized sem kellett neki ahhoz, hogy harmincöt kötete legyen az olvasóközönség előtt és hogy versei és misztikus drámái németül és olaszul is megjelenjenek. A Giovanni discepolo ma is állandó műsordarab az olasz színházakban, a magyar közönség pedig Erdős Renée tizenhárom regénykötetét a legolvasottabb magyar könyvekké tette. Most a Bárány Hercfeld Clarisse az új magyar könyvsiker és a közönségnek ez a szerete a nászajándék Erdős Renée számára, amikor most Frascatiban újból álmódja a boldogságot és új regényt álmódik... »

viszont :

— Botrány. Nem tudok más szót használni, Igenis a legnagyobb botránynak tartom, hogy Erdős Renée új regényének könyvsikere van.

Mit bánom én, hogy ez a derék üzlet asszony sok pénzt keres, keressen kétszer annyit de az ellen tiltakozom, hogy írónak nevezzenek valakit, aki ilyen könyvet tud és mer írni.

Nem kérem. Ezentúl Erdős csak titokba, dugva, a párna alá rejtve szabad olvasni, szegényelni, mint ifjuságunk bűnjét, és akiknek a véleményére adunk valamit azok előtt be ne valjuk, az istenért hogy a kezünkbe volt. Azt ne higgyék kérem, hogy vaskalapos vagyok, hogy félek a meztelenségtől és bátorságtól. Maupassant a kedves író és Karin Annát, ezt a helyenként merész remekművet tartom a legszebb regénynek. De hol van Erdős Renée az őszinteségtől és az igazságtól? Hazug minden alakja, az egész történet, szennyes fantázia színezete ki minden jelenét, meggyőződés hiánya és a közönség alacsony ösztöneire való állandó kacsingatás, az úgynevezett izgalomban tartás legnevezetesebb írói törekvés. Hogy ezt milyen eszközökkel próbálja arról jobb nem beszélni. Vannak dolgok, amikre jó társaságban még célozni sem lehet.

De az a nevezetes, hogy ebben a regényben, nem, az erotikus részletek, hanem a komoly elmélkedések a legbőszítőbbek. Ez az együgyűség, nagyképűség Nietzsche és Mahabharátát összehordó a hóchen zsidókat meghökkenítő zagyaság borzasztó.

Az is igaz, hogy ma amikor legjobb íróink éheznek, kiadót hiába keresnek, korházban halnak — nagyon nem jó hallani, hogy Erdős sok pénzt keres, hazug és nagyzó regényeivel. De ezt nem tudjuk ma még meggátolni. Csak az ellen emeljük fel szavunkat, hogy úgy beszéljenek róla mint íróról.

Erdős Renét nem illik olvasni.

Löwey parfumerie
Piața Brătianu 4 szám.

Francia parfümök, puderek, pipere szappanok, Eau Cologne különlegességek, kötszer és gummiárak, betegápolási kellékek stb. Nagyválaszték és olcsó árak.

Hálószoba

gyermekkosci és hajlított székek a legolcsóbbak HERRMANNAL, Bulev. Basarabilor (Batthyányi) 11. Telefon 251.

Felhívás!

Vagyonbukott „TILIA” faipari R-T. csödtömege képviselőjében, a Cst. 115 §-a alapján felhívom mindazon hitelezőket, akiknek birtokában zálog vagy megtartási jog alapján a „Tilia” Rt.-ből eredő dolgok u. m. szárazmók, gyalupadok, kész vagy félig-kész áruk, anyagok stb. vannak birtokában, hogy ezt 3 napon belül irodámban az összes adatokkal jelentse be, mert ellenesetben a törvényes eljárást ellenük folytatni teszem.

Ugyancsak felhívom mindazokat, akik a Rt.-ből eredő árukat kaptak bizományba, hogy elszámolásait velem 3 napon belül közöljék azzal, hogy kinek és mikor fizettek.

Végül közlöm, hogy a Rt. illetve a csödtömeg nevében eljárni csakis nekem, mint tömeggondnoknak van jogom és amennyiben bárki a csödtömeg nevében esetleg reám való hivatkozással a tömeg képviselőjében bárhol eljár, kérem azt velem haladéktalanul közölni a megtorló lépések megtevése végett.

Satu-Mare 1. Junie 1926.

Ilie D. Cacea
advocat,
Str. Lucaciu No. 9.
csödtömeggondnok.

No. 515 — 1926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portarel judecătoresc aduc la cunoștință publică în senzul legii LX din 1881 § 102 respective legea XL din 1908 cumcă lucrurile următoare s. a. stela de pravația, inprejur și etc. cari în urma decisiunii No. G. 3505 — 1925 al judecătoarei de ocol Satu-Mare sau secheirai în favorul reclamantului Beer Nicolae rep. prin. avocat dr. Marcus Arpad împotriva urmăritului pentru încasarea capitulului de 1202 Lei și acc. prin execuție de acoperire și cari sau preț în 5000 se vor vânde prin licitație publică.

Se fixaze terminul de licitație pe ziua 23 Junie 1926 la orele 3. a. m. în comuna Satu-Mare ziua 25 luna V. anul 1926.

A. Hercovits
portarel jud.

Czinner Mór

Fia ékszer-üzlete
az új helyiségben,
Huszár-féle
könyvkereskedés mellett megnyit. P. Brătianu 6.

Ferronne világhírű

GYERMEKKOCSIK

legolcsóbban legnagyobb választék **Corsó Bazárban** (Gindl mellett) Piața I. Brătianu.

Nyílttér.

FE rovat alatt közölték nem valószínűségeit a szerkesztőség.

Alulírott Szakszervezeti Tanács, mint a helyi szervezett munkásság, és annak legális fóruma; kijelentjük, hogy a vármegyei tanácsstagok választását megelőzőleg a „Szamos” hasábjain megjelent azon közlemények nem felelnek meg a valóságnak, hogy a munkásság is képviselve volt, a **Kramarits Ödön nyomdai munkásság** személyében. A helyi szakszervezetekkel ilyen megegyezés és oly irányú lépés senki részéről nem történt, nem kérdezték meg: Akar-e jelöltet adni, valamelyik listán?

Ehelyett az történt, hogy „bizonyos polgári protezsztálsra” az utcán megfogtak egy mindenre kapható terheltséget **alkoholista** munkást: **Kramarits Ödönt**, és ezt használták fel jobogónak, kihez a satu-marei szervezett munkásságnak csak annyi köze van, hogy ő is kényszer befizető tag egy csoportnál.

A fentiek publikálását a Satu-Marei munkásság reputációjának érdekében tartottuk szükségesnek és tudja meg mindenki **Kramarits Ödön** nem a munkásság képviselője.

Satu-Mare 1926. Junius 6.

Satu-Marei Ker. Szakszervezeti Tanács.

No. 133 — 1926.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul portarel judecătoresc aduc la cunoștință publică în senzul legii LX din 1881 § 102 respective legea XL din 1908 cumcă lucrurile următoare s. a. credință de bufet cu oglinďă cari în urma decisiunii No. G. 11037 — 1925 al judecătoarei de ocol Satu-Mare sau secheirai în favorul reclamantului Kádas Albert rep. prin. avocat dr. Marcus Arpad împotriva urmăritului pentru încasarea capitulului de 1000 Lei și acc. prin execuție de acoperire și cari sau preț în 5000 se vor vânde prin licitație publică.

Se fixaze terminul de licitație pe ziua 22 Junie anul 1926 la orele 4 a. m. în comuna Satu-Mare ziua 25 luna V. anul 1926.

A. Hercovits.
portarel jud.

Csodás szép angol gyapjuszövetek legolcsóbb beszerzési forrása

Weisz Gyulánál

Legyen teljes bizalommal a céghez, mert 32 éves fennállása óta még nem fordult elő reklamatio. — I. Semler London angol gyapjuszövet különlegességek és Scierg gyapjuszövet gyárak lerakata.

Szigoruan szabott árak!!

Nyomatott a „Corvin” Könyvnyomda gyorsajtóján, Satu-Mare, Str. Cuza Vodă No. 1. — Cenzurat. — Tip. No. 2.